

FN-KAMP FÖR FLICKORS RÄTTIGHETER

FN:s fjärde världskonferens om kvinnor i Peking 1995 innebar ett genombrott för flickors rättigheter. Pekingdeklarationen och handlingsplanen Pekingplattformen antogs med målet att stärka dessa rättigheter som en väg till hållbar utveckling. Sedan dess har könsstämpning och barnäktenskap minskat. På senare tid hotas framstegen av bristande politisk vilja, befolkningstillväxt, konflikter och globala kriser.

VILKA RÄTTIGHETER HAR FLICKOR?

Flickors rättigheter framgår av flera internationella ramverk och konventioner som Agenda 2030, barnkonventionen och kvinnokonventionen.

Barnkonventionen, som trädde i kraft 1990, är ett juridiskt bindande dokument om barns rättigheter. Konventionen övervakas av FN:s barnrättskommitté och har ratificerats av 196 länder. Kvinnokonventionen, med 189 anslutna länder, är den näst mest ratificerade FN-konventionen men också den konvention som flest länder har reserverat sig mot.

FLICKORS RÄTTIGHETER OCH AGENDA 2030

Sedan millennieskiftet har FN intensifierat arbetet för flickors rättigheter, särskilt genom Agenda 2030 och de globala målen. Flickors rättigheter är tätt kopplade till samtliga mål. Exempelvis syftar mål 3 till att minska

mödradödlighet och förbättra sexuell och reproduktiv hälsa. Mål 5 om jämställdhet syftar till att avskaffa könsstämpning, barnäktenskap och våld mot kvinnor. Eftersom alla de 17 globala målen är sammanlänkade är det avgörande att länder arbetar integrerat för att uppnå jämställdhet och förbättra globala levnadsvillkor.

SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA OCH RÄTTIGHETER

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är ett brett begrepp som bland annat inkluderar tillgång till mödravård, säkra aborter, preventivmedel och ett tryggt sexualliv. SRHR är ett kontroversiellt ämne i många länder och inte en självklarhet överallt. Varje dag dör tusentals flickor och kvinnor för att de saknar tillgång till hälso- och mödravård.

RÄTTEN TILL PREVENTIVMEDEL OCH ABORT

Tillgång till preventivmedel och rätten till abort är avgörande för kvinnors och flickors möjlighet att bestämma över sin egen kropp och framtid. Det ger dem bättre förutsättningar att fullfölja sin skolgång och ta sig ur fattigdom. Trots att SRHR är en grundläggande mänsklig rättighet är abort fortfarande olagligt i många länder, även vid våldtäkt, incest eller när kvinnans liv är i fara. Även i flera västländer, som Polen och USA, har aborträtten begränsats.

KVINNLIG KÖNSTYMPNING – ETT ÖVERGREPP

FN beräknar att cirka 230 miljoner flickor och kvinnor lever med konsekvenser av könstympning och siffran ökar. Över 110 miljoner flickor kan komma att könstympas fram till 2030. Könstympning sker utan medicinska skäl och medför allvarliga hälsorisker som akuta infektioner, komplikationer vid förlossning, urinproblem och risk för HIV-spridning samt psykiska trauman.

HOT MOT FLICKORS UTBILDNING OCH FRAMTID

Omkring 33 000 barn gifts bort varje dag. Konsekvenser av barngifte är bland annat mödradödlighet, könssjukdomar och våld. Många flickor tvingas avbryta sin skolgång för att ta ansvar för hushållsarbete. Framsteg har skett globalt och andelen flickor som gifts bort har minskat från en fjärdedel till en femtedel. Men det går för långsamt – med nuvarande takt dröjer det 300 år innan barnäktenskap har avskaffats.

FLICKOR I KRIS- OCH KONFLIKTOMRÅDEN

Flickor som lever i områden som är drabbade av klimatförändringar, krig och konflikt eller som lever på flykt är särskilt utsatta. I sådana områden har var fjärde flicka blivit utsatt för sexuella övergrepp och antalet barnäktenskap ökar eftersom äktenskap anses skydda flickor. På grund av klimatkatastrofer och konflikter går utvecklingen för flickors rättigheter bakåt.

PRAKTISKT ARBETE FÖR FLICKORS RÄTTIGHETER

Flera FN-organisationer arbetar med flickors rättigheter, var och en med ett specifikt mandat. UN Women främjar global jämställdhet och stärker kvinnors rättigheter med kvinnokonventionen som grund. Unicef arbetar i 190 länder för barns överlevnad, utbildning, hälsa och skydd med barnkonventionen som vägledning. UNFPA fokuserar på sexuell och reproduktiv hälsa och har sedan 1969 arbetat i över 150 länder. Ett resultat är att andelen gravida flickor i åldern 15–19 har minskat med en tredjedel sedan 2000.

PROJEKT FLICKA STÄRKER FLICKORS RÄTTIGHETER

Svenska FN-förbundet samarbetar sedan 2011 med FN:s befolkningsfond UNFPA för att stärka flickors rättigheter genom projektet Flicka. Arbetet syftar till att stoppa barnäktenskap och könstympning i norra Etiopien. Tack vare brett samhällsengagemang har projektet nått betydande framgångar. FN-förbundet bidrar genom att samla in medel samt sprida information och utbildningsmaterial om flickors rättigheter. Läs mer på www.fn.se/flicka

Källor:

[Folkhälsomyndigheten:](#)

[RFSU:](#)

[RFSU](#)

[Svenska FN-förbundet](#)

[UNFPA](#)

[UNFPA](#)

[UNICEF](#)

[UNICEF](#)